

Ronde 7 (30 september t/m 4 oktober), open antwoorden op de vraag 'Heeft u nog opmerkingen over de coronamaatregelen in het algemeen, dan kunt u dat hieronder schrijven'. Een gerandomiseerde selectie uit de cohort (n=1000, n codes = 2137), totaal (N = 9.381).

Ten tijde van afname van ronde 7 heeft een verdere aanscherping van de maatregelen plaatsgevonden (29 september). Hierbij is het maximale bezoekersaantal gedaald van 6 naar 3 personen. Horeca moet eerder dicht, om 22:00, en inloop is tot 21:00. Voor contactberoepen geldt een registratieplicht. Sport mag doorgaan maar zonder publiek en daarbij is het sluiten van kantines verplicht.

De antwoorden in deze ronde spelen in op de onvrede over te soepele maatregelen. De besmetting cijfers lopen op en volgens enkele respondenten reageert de overheid hier soepel en traag op. Er zijn strenge maatregelen nodig en vooral het handhaven hierin kan van belang zijn om een golf tegen te gaan. Een groot deel van de respondenten ziet graag dat de mondkapjes door het hele land verplicht worden i.p.v. het dringende advies, dit ook met het oog op naleving en de invloed van de sociale norm. Daarnaast heerst onrust en onduidelijkheid over maatregelen die gelden en verschillen per regio. Daarbij wordt door respondenten een voorkeur voor een landelijk of zelf Europees beleid uitgesproken. Dit zal het duidelijker maken en daarmee uiteindelijk de naleving van de maatregelen makkelijker. Echter, dit kan voor kleine dorpen wel nadelig werken. Daarnaast spreken respondenten onvrede uit over het testbeleid, de testcapaciteit is te klein en dit verlaagt testbereidheid, ook is er onvrede over de afstand en bereikbaar van de locaties.

Specifieke maatregelen zijn 598 keer benoemd

Ongeveer de helft van de respondenten benoemd een specifieke maatregelen. Naast de basismaatregel, zoals afstand houden, wordt voornamelijk het mondkapje veel genoemd.

Mondkapjes (n=336). De maatregel van het dragen van een mondkapje is verreweg het meest benoemd. Bij enkele respondenten heerst behoefte aan duidelijk en eenduidige communicatie hierover. Daarnaast spreken meerdere respondenten over het feit dat het nu nog een advies is en zijn er zowel voor als tegenstanders voor de mondkapjes en het mogelijk verplicht stellen.

- Voorstanders zien graag dat het mondkapje verplicht wordt en ergeren zich aan dat het nu enkel een advies is (waar niet veel mensen zich aan houden). Enkele respondenten geven aan dat het advies van het dragen van een mondkapje ervoor zorgt dat het naleven als moeilijker wordt ervaren. Hierbij speelt de sociale norm mee, wanneer iedereen het doet maakt dit het makkelijker.
 - *'Ik ben voorstander van het dragen van mondkapjes in openbare gelegenheden (winkels, winkelstraten, horeca) verplicht te stellen.'*
 - *'Maatregelen moeten duidelijk zijn - maskers moeten verplicht, punt! Ik voel me aan gekeken als ik een masker draag in de winkel maar als iedereen het draagt dan zou ik het veel makkelijker doen.'*
- Tegenstanders vinden vaak onnodig en zien het nut niet van het verplicht stellen.
 - *'Mondkapjes verplichten in winkels lijkt me geen goed plan. Als mensen het willen doen ze het. Van wat ik lees aan onderzoeken en ervaringen in andere landen leidt het niet tot verbetering.'*
- Behoefte aan communicatie over het juiste gebruik van mondkapjes
 - *'Meer uitleg over het juiste gebruik van mondkapjes is heel noodzakelijk. Veel mensen gebruiken ze verkeerd of hergebruiken ze zonder ze te wassen. Bovendien zitten ze er met hun handen aan en gebruiken ze*

opnieuw binnenste buiten of pakken ze na gebruik niet in. Daardoor is het gebruik ervan zeer schadelijk en verspreidt het virus zich gemakkelijk.'

1,5m algemeen (n=89). Respondenten zien de 1,5m maatregel als nuttig en voelen zich veilig als hier rekening mee gehouden wordt. Irritaties en een onveilig gevoel spelen een rol in situaties waar afstand niet bewaard kan worden, bijvoorbeeld in het ov of in de supermarkt.

- *'Ik merk dat afstand houden in winkels steeds lastiger is: vaak gaan (echt)paren boodschappen doen, waarbij ze gebruikmaken van twee karretjes. Regelmatig worden gangpaden hierdoor geblokkeerd.'*

Sluiten & openen horeca/sportscholen/culturele instellingen (n=47). De meerderheid van de respondenten die specifiek praat over de horeca geeft aan de maatregelen onnodig te vinden. Hierbij wordt gesproken over risico perceptie en daarbij de invloed op het volhouden. Respondenten geven aan dat horeca juist de maatregelen naleeft, er dus weinig risico wordt ervaren en het daarbij juist een goed alternatief is voor sociale contacten.

- *'Ik vind het zeer jammer dat weer de horeca de dupe is van de maatregelen. Als ik zie en zeg hoe druk het wel niet was in de pretparken en dierentuinen die zich niet aan de maatregelen houden.'*

Beleidsopinie (n=384) betreft het beleid van de overheid (172)

Ruim een derde van de respondenten spreekt hun opinie uit over het beleid. Hierbij wordt er vooral gesproken over de heersende onduidelijkheid in het beleid en de communicatie van maatregelen. Wanneer er transparante, duidelijke, eenduidige en landelijke maatregelen worden genomen zou dit het makkelijker maken om de maatregelen na te leven. Enkele respondenten geven aan meer draagvlak te hebben wanneer de argumentatie van keuzes in het beleid transparanter is.

Onduidelijk beleid (n=157). Onduidelijk beleid werd veel samen genoemd met de volgende onderwerpen: testen/testbeleid, mondkapjes en lokaal beleid (zie deze kopjes voor toelichting). Uit de antwoorden blijkt dat ervaren onduidelijkheid over maatregelen kan leiden tot verwarring en slechte naleving van de maatregelen.

- *'Op (basis)scholen heerst grote verwarring wanneer kinderen naar school mogen/moeten. Merk dat ook bij huisgenoten met koorts kinderen naar school gestuurd worden. Men begrijpt de regels slecht. Dat geeft volgens mij een onnodig groot risico.'*

Informatie / communicatie over maatregelen (n=88) wordt door enkele respondenten gezien als weinig en niet transparant. Er heerst hierbij behoefte aan duidelijke (korte) communicatie: wat mag wel en wat mag niet. Daarnaast zien respondenten graag transparante communicatie over waarop keuzes gebaseerd zijn.

- *'Ik wil mijn steentje aan de maatschappij bijdragen, maar dan moet ik wel goed voorgelicht worden. Zeg dat bepaalde maatregelen niet waterdicht zijn, maar wel helpen in de strijd tegen Corona.'*
- *'Ik verwacht van de overheid meer uitleg over de testcapaciteit en waarom het niet gelukt is om dit sneller op te schalen. Door meer uitleg komt denk ik ook meer begrip. Van mij mag er nog sneller ingegrepen worden, voor mijn gevoel lopen we nu achter de feiten aan ipv voor het virus uit. Dit geeft onnodig veel effecten op de maatschappij en de economie.'*

Belang handhaving (n=65) wordt door enkele respondenten ervaren. Hierbij spreken zij vooral over het belang van handhaving op de naleving van maatregelen. *'Maatregelen hebben pas zin als ze ook worden nageleefd en daar is handhaving voor nodig'*.

Ervaren tegenstrijdigheidmaatregelen (n=51). Enkele respondenten ervaren tegenstrijdigheid in maatregelen. Hierbij wordt bijvoorbeeld gesproken over de kerken als uitzondering.

- *'Ik begrijp niet waarom religieuze bijeenkomsten nog steeds een uitzondering zijn op de max aantal personen regels'*
-

Lokaal/beleid/ regionale lockdown (n=48). Er is onvrede over lokaal beleid, respondenten zien liever een landelijk beleid

- regionale of lokale handhaving en adviezen zorgen voor onduidelijkheid. Wat mag wanneer en wanneer en waar niet → Ik vind dat de overheid het dragen van mondkapjes moet verplichten. Duidelijkheid is wat alle mensen nodig hebben ,niet vrijblijvend , dat helpt veel beter.

(Minder) vertrouwen in actors (n=31) Een klein deel van de respondenten benoemd het vertrouwen in actors, waarbij de overheid enkele keren als actor werd genoemd. Enkele respondenten spreek vertrouwen uit en tonen begrip voor de actors, *'beste stuurliu staan aan wal'*. Andere respondenten benoemen dat het vertrouwen minder is geworden.

Zorg en ontevredenheid maatregelen (n= 227)

- **Zorg onvrede over soepele maatregelen (n=136)**. Adviezen worden te verblijvend gezien, mensen willen maatregelen als verplichting hebben of helemaal niet.
 - *'Ik vind dat de overheid niet meer met adviezen moet komen, in een pandemie. We doen het wel of we doen het niet. Punt.'*

Testen / testbeleid (78)

- Enkele respondenten klagen over testcapaciteit, de tijd die het kost om te testen en wachten op de uitslag en over de bereikbaarheid van testlocaties. Deze punten leiden tot onvrede over het testbeleid.
 - *'Testen moet sneller kunnen. De lange wachttijden zorgen ervoor dat mensen zich niet laten testen.'*
 - *Testcapaciteit : mijn dochter heeft vorige week donderdag gebeld en kon pas afgelopen maandag als eerste terecht in Veenendaal terwijl wij in Nijmegen wonen! Uitslag gelukkig negatief. Maar dus bijna 4 dagen wachten. Dan ben je al weer bijna beter. Ze heeft dus 2 avonden niet kunnen werken bij AH en mist dus inkomsten hiervan dankzij slecht testbeleid.*
- Er blijft onduidelijkheid over wanneer je moet testen met klachten, respondenten maken zich zorgen over bijvoorbeeld lichte verkoudheidsklachten die veel voorkomen in de koudere maanden.
 - *'Wanneer je bijna chronisch een neusverkoudheid hebt en je daar eenmalig op hebt laten testen, is dat m.i. een andere situatie dan wanneer je incidenteel klachten hebt. Ik denk dat veel mensen daarmee worstelen.'*

Naleving van de maatregelen

Gedrag anderen: negatief (anderen doen het slecht) (n=47). Respondenten ervaren het als negatief wanneer de medemens zich niet aan de maatregelen houden. *'Ik blijf meedoen, maar merk dat mijn omgeving, lees bezoekers supermarkten, dat niet doen. Toen ik bijna van de roltrap werd afgeduwd en ik er iets van zij "afstand", was ik een kankerhoer. Het werd bijna vechten. Ongelofelijk.'*

Effectiviteit response (n=31)

- *Ik vind het onbegrijpelijk, dat toeschouwers bij de voetbal van onze kinderen onder de 18 jaar niet zijn toegestaan. De afstand onderling was daar juist zeer goed te handhaven, je staat in de buitenlucht en de kantine had het perfect voor elkaar. Dit was juist voor onze kinderen en wij als ouders echt qualitytime en zeer nodig en welkom in deze tijd.*
- → Sluit aan op het idee dat ervaren laag risico perceptie onvrede teweegbrengt en deze activiteiten juist bijdragen aan draagvlak en makkelijker maken voor het volhouden.